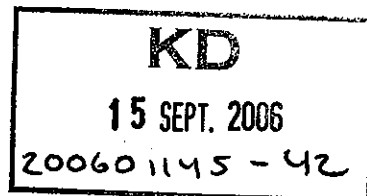

HEDMARK
FYLKESKOMMUNE
Fylkesdirektøren

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119

0032 OSLO

Deres ref.:

Dato: 15.09.2006.

Vår ref.: Sak. nr. 3172/06 Løpenr. 19223/06 Ark. A50 &00
Saksbeh. Harald Hellum
tlf. fax.

**HØRING - FORSLAG OM ENDRINGER I OPPLÆRINGSLOVENS
BESTEMMELSER
OM FAG- OG YRKESOPPLÆRINGEN**

Vedlagt følger Hedmark fylkeskommunes høringsuttalelse til rapport fra arbeidsgruppe med forslag om endringer i opplæringslovens bestemmelser om fag- og yrkesopplæringen, vedtatt i fylkesrådet 11.09.06.

Med hilsen

Harald Hellum
Avdelingssjef
Videregående opplæring

Saknr. 3172/06
Ark.nr. A50 &00
Saksbehandler:
Harald Hellum

SAK 169/06

**HØRING - FORSLAG OM ENDRINGER I OPPLÆRINGSLOVENS BESTEMMELSER
OM FAG- OG YRKESOPPLÆRINGEN**

Saksnr.: Utvalg
169/06 Fylkesrådet

Møtedato
11.09.06

Fylkesrådets innstilling til vedtak:

Fylkesrådet gir følgende høringsuttalelse til forslag om endringer i opplæringslovens bestemmelser om fag- og yrkesopplæringen med de merknader som framkommer i saksutredningen.

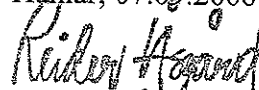
Trykte vedlegg:

- Brev av 15.05.06 fra Kunnskapsdepartementet: Høring – rapport fra arbeidsgruppe med forslag om endringer i opplæringslovens bestemmelser om fag- og yrkesopplæringen
- Brev av 7.06.06 fra Fylkesdirektøren til opplæringskontor og videregående skoler: Høring – forslag om endringer i opplæringslovens bestemmelser om fag- og yrkesopplæringen
- Brev av 30.06.06 fra Bilbransjens opplæringskontor i Hedmark og Opplæringskontoret for kommunesektoren i Hedmark med høringsuttalelse vedr. forslag til endring av opplæringslova

Utrykte vedlegg:

- RAPPORT – Forslag til endringer i opplæringslovens bestemmelser om fag- og yrkesopplæringen

Hamar, 07.09.2006

Reidar Åsgård
Fylkesrådsleder

SAKSUTREDNING:

HØRING - FORSLAG OM ENDRINGER I OPPLÆRINGSLOVENS BESTEMMELSER OM FAG- OG YRKESOPPLÆRINGEN

Innledning

Utdanningsdepartementet etablerte tidlig i 2005 ei arbeidsgruppe som skulle foreslå endringer i opplæringslovens bestemmelser om fag- og yrkesopplæringen. Arbeidsgruppas mandat var å gjennomgå opplæringslovens kap. 4 og 12 om fag- og yrkesopplæringen og foreslå en forenkling av bestemmelsene og en tilpasning til behovene i dag. Den skulle særlig vurdere hvilke oppgaver partene i arbeidslivet skal ha i det offentlige opplæringssystemet regionalt. Gruppen la fram sitt forslag i form av en rapport den 29. mars 2006.07.05

Rapporten ble sendt til en rekke høringsinstanser i mai 2006, bl.a. til fylkeskommunene. Videregående opplæring sendte rapportene til intern høring i begynnelsen av juni til opplæringskontor og videregående skoler i Hedmark. Pr. 5. juli foreligger det en felles høringsuttalelse fra 6 opplæringskontor.

Saken ble behandlet i yrkesopplæringsnemndas møte den 23.08.06. Utkast til høringsuttalelse ble forelagt nemnda. I forbindelse med fylkesrådets behandling av saken ble drøftingen knyttet til lovforslaget kap 3 omarbeidet i forhold til utkastet som yrkesopplæringsnemnda fikk.

Nemnda gjorde følgende vedtak:

"Yrkesopplæringsnemnda slutter seg til synspunktene i sekretariatets utkast til høringsuttalelse om forslag til endringer i opplæringslovens bestemmelser om fag- og yrkesopplæringen. Yrkesopplæringsnemnda vil imidlertid understreke at det forutsettes et fortsatt godt samarbeid med politisk ledelse og at denne følger opp de signaler som blir gitt av Yrkesopplæringsnemnda."

Utredning

Kap. 1 Innledning

Ingen merknader.

Kap. 2 Fylkeskommunens ansvar i forhold til fag- og yrkesopplæringen

Lovarbeidsgruppas forslag

Arbeidsgruppa foreslår at begrepet *tilsyn* bare benyttes som betegnelse på det statlige tilsynet med at skoleeier oppfyller lovkrav, mens en om fylkeskommunens kvalitetssikringsarbeid overfor aktørene i bedriftsopplæringen, bruker begrepene *veiledning og oppfølging*. Yrkesopplæringsnemndas rolle i dette arbeidet blir av mer overordnet karakter. Den vil spille en sentral rolle i planlegging og utvikling av fylkeskommunens kvalitetssystem for hele fag- og yrkesopplæringen. Arbeidsgruppa mener det vil være hensiktsmessig at fylkeskommunen rapporterer til yrkesopplæringsnemnda hva

Fylkesrådets drøfting

Fylkesrådet mener det er viktig at staten følger kommunelovens prinsipper når det gis oppgaver til fylkeskommuner og kommuner. Det betyr at spesiallover kun skal trekke opp målsettinger for hvilke oppgaver som skal løses og deretter overlate til den enkelte kommune eller fylkeskommune å organisere seg for å løse oppgaven best mulig. Fylkesrådet mener at dette prinsippet også må gjelde for yrkesopplæringsnemndenes sammensetting, oppgaver og ansvar og rollefordeling mellom nemnd og fylkeskommune.

Yrkesopplæringsnemndene har en lang og god tradisjon, som det er viktig å videreutvikle. Over tid har det imidlertid vokst fram en variert arbeidsform fra fylke til fylke. Fylkesrådet mener dette må danne grunnlag for at loven pålegger den enkelte fylkeskommune sammen med partene i arbeidslivet å finne den beste måten å organisere arbeidet på i det enkelte fylke. Loven må ikke overta fylkeskommunens ansvar som skoleeier og ansvarlig for opplæring, til å konkludere på hva som er optimal organisering av nemndene.

Kap. 4 Lærebedriftene

Lovarbeidsgruppas forslag

Arbeidsgruppa foreslår noe forenkling og endring i lovens § 3 – 3 om opplæringsordningen for den videregående skolen, uten at disse forslagene betyr noen realitetsendringer.

Det foreslås videre at kravet for å få godkjenning som lærebedrift tydeliggjøres, bl.a. ved at læreplanmålene fremheves i lovteksten og kravet til å utvikle intern plan for opplæringen understrekes.

Et forslag som bryter med dagens ordning, er at også enkeltbedrifter som er medlemmer av et opplæringskontor, skal godkjennes av fylkeskommunen, og at dette er en forutsetning for at opplæringskontoret kan bli godkjent.

Videre foreslås det å stille krav til opplæringskontor om å ta inn i sine forskrifter (vedtekter?) bestemmelser om forholdet mellom kontoret og medlemsbedriftene, bl.a. fordeling av opplæringsansvaret og av lærlingtilskuddet. Det foreslås også at det presiseres i loven at lærebedriftene får tilskudd *til opplæringen*.

Lovarbeidsgruppa foreslår også at det synliggjøres i loven at en lærebedrift kan ha flere enn én faglig leder, og at det stilles krav om at hver enkelt bedrift (også de som er medlem av et opplæringskontor) skal ha instruktør.

Fylkesrådets drøfting

Fylkesrådet mener de foreslåtte presiseringer og endringer i hovedsak bare understreker og forsterker de ulike aktørenes forpliktelser, og de gir nødvendige ansvars- og rolleavklaringer.

Det forslaget som kan være omstridt, er forslaget om at fylkeskommunen skal godkjenne enkeltbedrifter som er medlemmer av et opplæringskontor. Begrunnelsen for forslaget er at en slik godkjenningspraksis vil gi fylkeskommunen bedre mulighet for å se om den enkelte bedrift oppfyller kravene i loven og gir god opplæring. Det er imidlertid blitt reist spørsmål om dette er unødvendig byråkratisering, og om fylkeskommunene med dagens ressursituasjon har kapasitet til å følge opp dette på en god måte. De opplæringskontorene i Hedmark som har uttalt seg, er kritiske

til forslaget på dette grunnlaget. De mener også at noe av fleksibiliteten i systemet blir dårligere, i og med at det blir mindre forutsigbart for opplæringskontorene hvilke enkeltbedrifter som kan inngå som medlemmer.

Fylkesrådet deler de betenkelighetene opplæringskontorene har på dette punktet. Dersom fylkeskommunen må legge opp til godkjenningsrutiner, og også legge fram sak i yrkesopplæringsnemnda i hvert enkelt tilfelle, vil dette føre til et betydelig merarbeid både for saksbehandlerne i fylkeskommunen og for yrkesopplæringsnemnda. Kvalitetssikringen av medlemsbedriftene i opplæringskontorene bør skje gjennom at det stilles klare krav til kontorenes system for veiledning og oppfølging av egne medlemsbedrifter, og at disse kravene følges opp gjennom fylkeskommunes rutinemessige veiledning og oppfølging av opplæringskontorene.

Opplæringskontorene har også innvendinger når det gjelder forslag til ny tekst i § 4 -3, 3. ledd, nærmere bestemt formuleringen "Forskriftene (for opplæringskontorene) skal fastsette kva den enkelte bedrift skal gje av opplæring og fordelinga av tilskuddet mellom bedriftene." De mener for det første at opplæringskontorene må kunne endre opplæringssted ved behov uten at dette er vedtektsfestet og dermed krever vedtektsendringer. Fylkesrådet ber Departementet vurdere formuleringene her slik at lovkravene ikke fører til unødvendig byråkrati.. Opplæringskontorene mener også at bestemmelser om fordelingen av tilskudd er unødvendig, og at tilsvarende krav om synliggjøring av bruken av tilskuddet, ikke er gjort gjeldende overfor enkeltstående bedrifter. Her støtter fylkesrådet arbeidsgruppa's forslag. Fordeling av tilskudd er vanligvis sak på opplæringskontorenes generalforsamlinger og er et viktig element i finansieringen av opplæringskontorene. Det er ikke urimelig at lovteksten har et krav om synliggjøring av dette, selv om det kan diskuteres hvor nødvendig det er.

Kap. 5 Lærlingenes og lærekandidatenes rettigheter og plikter

Lovarbeidsgruppa's forslag

Arbeidsgruppa foreslår at lærlingens og lærekandidatens rett til opplæring synliggjøres i loven.

Videre fremmer arbeidsgruppa en rekke forslag som har som siktemål å avklare kontraktsforhold og kontraktpartenes rettigheter og forpliktelser. Det skilles mellom to kontraktsforhold:

- *Arbeidsavtale*, som regulerer rettighetene og pliktene lærlingen/lærekandidaten har som arbeidstakere i henhold til bl.a. arbeidsmiljøloven. Arbeidsavtalen inngås med den bedriften lærlingen/lærekandidaten får sin opplæring.
- *Lærekontrakt* eller *opplæringskontrakt*, som regulerer rettigheter og plikter etter opplæringsloven.

Arbeidsgruppa foreslår at arbeidsavtalen skal falle bort ved heving av lærekontrakten. Der kontraktspartene er den samme for begge avtalene, slik det vil være i enkeltstående lærebedrifter, kan arbeidsavtalen ikke sies opp uten at lærekontrakten eller opplæringskontrakten kan heves etter lovens bestemmelser. Der det er ulike kontraktsparter, slik det vil være når lærebedriften er medlem av et opplæringskontor, vil lærekontrakten eller opplæringskontrakten fortsatt gjelde selv om arbeidsavtalen sies opp i medhold av arbeidsmiljøloven.

Fylkesrådets drøfting

Fylkesrådet ser positivt på at lærlingens og lære kandidatens rett til opplæring synliggjøres i loven.

Når det gjelder forslagene om kontraktsforhold og heving/opsigelse av kontrakter, har opplæringskontorene innvendinger. De oppfatter forslagene fra lovarbeidsgruppa på dette punkt som en uheldig forskjellsbehandling av enkeltbedrifter og opplæringskontor, siden opplæringskontorene fortsatt vil sitte med et ansvar for opplæring av en lærling/lære kandidat dersom arbeidsavtalen med den aktuelle bedriften sies opp uten at opplæringskontrakten er hevet. Dette vil ikke være tilfelle for lærebedrifter som ikke er medlem av et opplæringskontor. Opplæringskontorene mener at dette fører til en uthuling av opplæringsretten og at lærlingens rett til opplæring bør forvaltes av fylkeskommunen, ikke av opplæringskontorene.

Fylkesrådet ser ikke at lovendringsforslagene innebærer store endringer i forhold til dagens praksis, men at de tydeliggjør ansvarsforholdene slik de allerede er, eller i alle fall slik de burde være. Dersom en medlemsbedrift i et opplæringskontor sier opp en arbeidsavtale med en lærling, er ikke dermed lærekontrakten hevet. Før det kan skje, må det, dersom partene ikke er enige om en heving, fremmes hevingssak for yrkesopplæringsnemnda. Inntil den er avgjort, vil lærekontrakten være gyldig, og opplæringskontoret vil være forpliktet av den og har dermed et ansvar for å skaffe lærlingen nytt opplæringssted. Dersom heving blir vedtatt, vil selvsagt opplæringskontorets forpliktelser bortfalle. Slik vil det også bli om de foreslåtte lovendingene blir vedtatt: Hvis en oppsigelse av arbeidsavtale med medlemsbedriften er begrunnet i forhold som omfattes av opplæringslovens § 4-6 (pliktbrydd osv.), kan opplæringskontoret fremme hevingssak. Det nye i forslaget vil i tilfelle være situasjonen dersom heving *ikke* blir vedtatt. Da vil opplæringskontoret bli sittende med plikten til å oppfylle lærlingens/lære kandidatens opplæringsrett. Fylkesrådet ser ingen fare for at slike situasjoner vil oppstå så ofte at det vil representere noe stort problem. Det viktigste er at lærlingenes/lære kandidatens opplæringsrett består og at kontakter er bindende for alle parter så lenge de ikke er oppsagt eller hevet i medhold av lov. Fylkesrådet kan ikke se at lovendringsforslagene på dette punktet vil bidra til å uthule opplæringsretten, snarere tvert i mot.

Fylkesrådet har ingen merknader til kap. 6 om konsekvenser og overgangsbestemmelser. Kap. 7 er en opplisting av de konkrete lovforslagene. Disse er kommentert i gjennomgangen av kap. 2 - 5 ovenfor.